

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

P7_TA(2014)0250

Uloga vlasništva nad imovinom i stvaranja bogatstva u iskorjenjivanju siromaštva i poticanju održivog razvoja**Rezolucija Europskog parlamenta od 13. ožujka 2014. o ulozi prava vlasništva, vlasništva nad imovinom i stvaranja bogatstva u iskorjenjivanju siromaštva i poticanju održivog razvoja u zemljama u razvoju (2013/2026(INI))**

(2017/C 378/26)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članak 17. Opće deklaracije UN-a o ljudskim pravima u kojem je riječ o pravu na imovinu,
- uzimajući u obzir Milenijsku deklaraciju od 8. rujna 2000. kojom se utvrđuju milenijski razvojni ciljevi, te posebno ciljeve 1. i 7.,
- uzimajući u obzir Zajedničku izjavu Vijeća i predstavnika vlada država članica koji se sastaju u Vijeću, Europskog parlamenta i Komisije o razvojnoj politici Europske unije: „Europski konsenzus” potpisanu 20. prosinca 2005., te posebno njezine točke 11. i 92.,
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 19. listopada 2004. o „Smjernicama EU-a za potporu oblikovanju i procesima reforme zemljišne politike u zemljama u razvoju” (COM(2004)0686),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 31. ožujka 2010. o „Političkom okviru EU-a za pomoć zemljama u razvoju pri suočavanju s izazovima sigurnosti opskrbe hranom” (COM(2010)0127),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 13. listopada 2011. naslovljenu „Porast učinka razvojne politike EU-a: program za promjenu” (COM(2011)0637),
- uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije od 27. veljače 2013. naslovljenu „Pristojan život za sve: stati na kraj siromaštvu i osigurati održivu budućnost svijetu” (COM(2013)0092),
- uzimajući u obzir „Smjernice EU-a za zemljišnu politiku: smjernice za oblikovanje zemljišne politike i procese reforme zemljišne politike u zemljama u razvoju” koje je Komisija donijela u studenom 2004.,
- uzimajući u obzir studiju Programa Ujedinjenih naroda za ljudska naselja (UN-Habitat) „Zaštićena prava na zemljište za sve” iz 2008. i vodič UN-Habitata „Kako razviti zemljišnu politiku naklonjenu siromašnima: postupak, vodič i iskustva”;
- uzimajući u obzir izvještaj posebnog izvijestitelja Ujedinjenih naroda Oliviera De Schuttera od 11. lipnja 2009. o pravu na hranu naslovljen „Stjecanje i zakup zemljišta velikih razmjera: skup osnovnih načela i mjerila za suočavanje s izazovom u vezi s ljudskim pravima”;
- uzimajući u obzir deklaraciju „Izazovi urbanizacije i smanjenje siromaštva u državama Afrike, Kariba i Pacifika” usvojenu u Nairobiju u Keniji 2009.,
- uzimajući u obzir deklaraciju Svjetskog sastanka na vrhu o sigurnosti opskrbe hranom donesenu 2010. u Rimu,

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

- uzimajući u obzir deklaraciju „Izaći iz slamova: svjetski izazov za 2020.”, usvojenu na međunarodnoj konferenciji održanoj u Rabatu u Maroku od 26. do 28. studenog 2012.,
  - uzimajući u obzir Deklaraciju o održivoj urbanizaciji za iskorjenjivanje siromaštva, usvojenu na 2. trostranoj konferenciji AKP/EZ/UN-Habitat održanoj u Kigaliju u Ruandi od 3. do 6. rujna 2013.,
  - uzimajući u obzir Deklaraciju Ujedinjenih naroda o pravu autohtonih naroda (UNDRIP) i Konvenciju o autohtonim i plemenskim narodima (br. 169) iz 1989. Međunarodne organizacije rada (MOR),
  - uzimajući u obzir Načela odgovornog poljoprivrednog ulaganja kojima se poštuju prava, sredstva za život i resursi, Dobrovoljne smjernice Organizacije za prehranu i poljoprivredu (FAO) o odgovornom upravljanju držanjem zemlje, ribarstvom i šumarstvom u kontekstu nacionalne sigurnosti opskrbe hranom te Okvir i smjernice Afričke unije za zemljišnu politiku u Africi (ALPFG),
  - uzimajući u obzir preporuke radne skupine visoke razine o razvojnom planu za razdoblje poslije 2015. kako bi se uključio cilj u vezi s upravljanjem posjedom zemljišta za žene i muškarce i kako bi se prepoznalo da žene i djevojčice moraju imati, između ostalog, „jednako pravo na posjedovanje zemljišta i druge imovine”,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 27. rujna 2011. o političkom okviru EU-a za pomoć zemljama u razvoju pri suočavanju s izazovima sigurnosti opskrbe hranom ⁽¹⁾,
  - uzimajući u obzir članak 48. Poslovnika,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za razvoj i mišljenje Odbora za prava žena i jednakost spolova (A7-0118/2014),
- A. budući da se prava vlasništva mogu definirati kao pravila kojima se propisuju načini na koje pojedine zainteresirane strane, zajednice te javni i privatni akteri stječu i održavaju pristup materijalnoj i nematerijalnoj imovini preko formalnog prava ili običajnih propisa; budući da prema UN-Habitatu posjedovanje zemljišta specifično mogu po porijeklu biti formalni (puno vlasništvo, dugotrajni zakup te javni i privatni najam), običajni ili religijski; budući da se u Smjernicama EU-a za zemljišnu politiku navodi da prava na zemljište nisu uvijek ograničena na privatno vlasništvo u strogom smislu, već da se može pribjeći stvaranju ravnoteže između pojedinačnih prava i obveza i kolektivnih propisa na raznim razinama;
- B. budući da je 1,2 milijarde ljudi diljem svijeta nastanjeno u imovini na koju ne posjeduje formalna prava i živi bez stalnoga doma ili pristupa zemljištu; budući da konkretno više od 90 % seoske populacije u subsaharskoj Africi (od koje se 370 milijuna ljudi smatra siromašnim) pristupaju zemljištu i prirodnim resursima preko pravno nesigurnih običajnih i neslužbenih sustava posjeda zemljišta;
- C. budući da se ukupno izvanzakonsko i neprijavljeno bogatstvo procjenjuje na više od 9,3 bilijuna USD, što je 93 puta više od ukupnog iznosa inozemne pomoći koja je pružena zemljama u razvoju tijekom proteklih 30 godina;
- D. budući da unatoč ostvarenju 7. milenijskog razvojnog cilja (11. posebnog cilja), koji je usmjeren na poboljšanje životnih uvjeta 100 milijuna stanovnika slamova do 2020., broj takvih stanovnika (2012. procijenjen na 863 milijuna) u apsolutnom smislu, nastavlja rasti; budući da se u sklopu programa UN-Habitat procjenjuje da čak milijarda ljudi živi u slamovima te se procjenjuje da će 2050. oko tri milijarde ljudi živjeti u slamovima; budući da se člankom 11. Međunarodnog pakta o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima prepoznaje univerzalno pravo na stanovanje i stalno poboljšanje uvjeta života;

⁽¹⁾ SL C 56 E, 26.2.2013., str. 75.

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

- E. budući da u ruralnim područjima, oko 200 milijuna ljudi (gotovo 20 % od broja siromašnih ljudi na svijetu) nema pristup dovoljno velikom zemljištu kako bi mogli zarađivati za život; budući da je ruralno zemljište pod višestrukim pritiscima poput rasta populacije, prenamjene zemljišta, komercijalnih ulaganja, propadanja okoliša zbog suše, erozije tla i iscrpljivanja zalihe hranjivih tvari, kao i prirodnih katastrofa i sukoba; i budući da je osiguravanje prava na zemljište potrebno kako bi se promicala socijalna stabilnost smanjenjem nesigurnosti i sukoba zbog zemlje;
- F. budući da su privatni ulagači i vlade iskazali sve veći interes za stjecanje dugotrajnog zakupa velikih dijelova obradivog zemljišta, većinom u zemljama u razvoju u Africi i Latinskoj Americi;
- G. budući da proizvoljna dodjela zemlje od političkih vlasti vodi ka korupciji, nesigurnosti, siromaštvu i nasilju;
- H. budući da su pitanja upravljanja zemljištem u uskoj vezi s glavnim izazovima 21. stoljeća, odnosno sa sigurnošću opskrbe hranom, oskudicom energije, porastom gradskog stanovništva i stanovništva općenito, uništavanjem okoliša, klimatskim promjenama, prirodnim katastrofama i rješavanjem sukoba, čime se pojačava potreba davanja prednosti sveobuhvatnoj zemljišnoj reformi;
- I. budući da se sa procijenjenih 1,4 milijarde hektara u svijetu upravlja običajnim normama; budući da se postojeće strukture posjeda zemljišta u Africi, Aziji i Latinskoj Americi znatno razlikuju i nije moguće zanemariti lokalne, običajne odredbe, bilo komunalne bilo u vezi s punim vlasništvom, kada se poduzme formalizacija zemljišta;
- J. budući da se u Konvenciji o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena (CEDAW) navodi da žene i supružnici imaju ista prava u pogledu vlasništva i stjecanja imovine; no budući da su mnoga prava posjeda zemljišta i vlasništva zemljišta diskriminirajuća prema ženama, formalno ili u praksi;
- K. budući da u mnogim zemljama u razvoju prava vlasništva žena, zajamčen pristup zemljištu i pristup štednji i zajmu nisu društveno priznati; budući da je, počevši od takve diskriminacijske osnove, ženama posebno teško ostvariti prava vlasništva, a osobito prava na nasljedstvo, pravnim putem;
- L. budući da se posebno krše prava žena na posjedovanje zemljišta u zemljama u razvoju sve većom pojavom otkupa zemljišta velikih razmjera od razvijenih zemalja za komercijalne ili strateške svrhe poput poljoprivredne proizvodnje, sigurnosti opskrbe hranom te proizvodnje energije i biogoriva; budući da se ženama često uskraćuje mogućnost korištenja pravnom pomoći i zastupanjem kako bi se uspješno suprotstavile kršenjima prava vlasništva u zemljama u razvoju;
- M. budući da je pružanje zaštićenih prava posjedovanja zemljišta ženama važno za smanjivanje siromaštva s obzirom na ulogu žena kao proizvođača hrane u ruralnim i prigradskim područjima i na njihovu odgovornost prehranjivanja članova obitelji; budući da su žene, koje čine 70 % udjela među poljoprivrednicima Afrike, formalno vlasnice samo 2 % zemljišta; budući da su skorašnji programi diljem Indije, Kenije, Hondurasa, Gane, Nikaragve i Nepala pokazali da kućanstva koja vode žene imaju veću sigurnost opskrbe hranom, bolju zdravstvenu zaštitu i jaču usmjerenost na obrazovanje od kućanstava koja vode muškarci;
- N. budući da su više od 60 % kronično gladnih osoba žene i djevojčice i da u zemljama u razvoju od 60 do 80 % hrane proizvode žene ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Organizacija Ujedinjenih naroda za prehranu i poljoprivredu (FAO), Sažeti prikaz br. 5 – Gospodarski i socijalni izgledi, kolovoz 2009.

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

- O. budući da je procijenjeno da oko 370 milijuna pripadnika autohtonih naroda diljem svijeta ima snažnu duhovnu, kulturnu, socijalnu i gospodarsku povezanost sa svojim tradicionalnim zemljištem, kojim obično upravlja lokalna zajednica;
- P. budući da se člankom 17. Opće deklaracije o ljudskim pravima svakome priznaje pravo na vlasništvo nad imovinom bilo pojedinačno bilo zajedno s drugima, i da nikomu ne bi trebalo proizvoljno uskratiti njegovu imovinu;
- Q. budući da je pristup zemljištu autohtonim narodima zaštićen na poseban način u skladu s Konvencijom MOR-a br. 169 i Deklaracijom UN-a o pravima autohtonih naroda;
- R. budući da se člankom 10. Deklaracije UN-a o pravima autohtonih naroda jamči pravo da se te narode ne smije prisilno premještati s njihovih zemljišta ili područja i da se ne može izvršavati premještanje bez informiranog, prethodnog i slobodnog pristanka autohtonog naroda i prethodnog dogovora o pravednoj i poštenoj naknadi te, kad god je to moguće, o mogućnosti povratka;

Prava na zemljište, među kojima i prava vlasništva, te stvaranje bogatstva

1. smatra da su prijavljena prava vlasništva i sigurna prava na zemljište katalizator gospodarskog rasta uz istodobno promicanje socijalne kohezije i mira;
2. naglašava da osiguranje prava na zemljište i veće jednakosti u pristupu zemljištu pruža sigurne temelje za život, gospodarske mogućnosti i, u ruralnim područjima, za proizvodnju hrane u kućanstvima;
3. naglašava činjenicu da bi se osim pojedinačnog stjecanja vlasništva nad zemljištem trebao priznati skup alternativnih mogućnosti posjedovanja zemljišta, uključujući i običajni sustav posjeda zemljišta kako bi se zakonski osiguralo pravo na parcelu na kojoj se nalazi kuća, poljoprivrednu površinu i prirodne resurse, što zagovara UN-Habitat;
4. ističe da se zahvaljujući sigurnosti posjeda zemlje za maloposjednike, koji čine 95 % potencijalnih zemljoposjednika u zemljama u razvoju, potiču lokalna gospodarstva, povećava sigurnost opskrbe hranom, smanjuje iseljavanje i usporava urbanizacija slamova; ističe da je primjerice u Etiopiji, gdje su uvedena prava vlasništva, produktivnost porasla i do 40 % po jutru zemlje u razdoblju od tri godine zahvaljujući samo toj promjeni ⁽¹⁾;
5. sa zabrinutošću napominje da su zbog kulturne tradicije žene često ovisne o muškim srođnicima kada se radi o sigurnosti uživanja posjeda zemljišta i da nemaju zakonsku zaštitu; naglašava međunarodne obveze država kojima se osigurava minimum ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava, što uključuje obvezu vlada da osiguraju da upravljanje zemljom nije diskriminatorno, posebno u vezi sa ženama i siromašnima i da se njime ne krše druga ljudska prava;
6. naglašava činjenicu da osposobljavanje ljudi da donose odluke o vlastitim resursima, uz formalne propise o nasljeđivanju, snažno potiče maloposjednike da održivo ulažu u svoju zemlju, primjenjuju terasiranje i navodnjavanje te ublažuju posljedice klimatskih promjena; s tim u vezi primjećuje da su istraživanja pokazala da se za kućanstvo s potpuno zaštićenim i prenosivim zemljištem procjenjuje da postoji 59,8 % veća vjerojatnost za ulaganje u terasiranje od kućanstva u kojem se očekuje preraspodjela unutar sela u sljedećih pet godina;
7. napominje da s vlasničkim listom zemljišta osoba može posuditi novac s razumnom kamatnom stopom te ga može upotrijebiti za pokretanje i razvoj poslovanja; naglašava da se zaštitom prava vlasništva može promicati konkurentno poslovno okruženje u kojem može rasti duh poduzetništva i inovacija;
8. priznaje da je izazov prevladati neusklađenost zakonitosti, legitimnosti i praksi izgradnjom mehanizama za posjed zemlje temeljenih na zajedničkim normama, počevši od priznavanja postojećih prava, istodobno osiguravajući da muškarci i žene te ranjive zajednice u zemljama u razvoju imaju zaštićena prava na zemljište i imovinu te da su u potpunosti zaštićeni od interesnih skupina koje bi mogle oteti njihovu imovinu;

⁽¹⁾ USAID Ethiopia, <http://ethiopia.usaid.gov/programs/feed-future-initiative/projects/land-administration-nurture-development-land>

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

9. snažno osuđuje praksu otimanja zemljišta kojom se konkretno ruralnom siromašnom stanovništvu i tradicionalnom nomadskom stanovništvu nezakonito oduzima zemljište bez odgovarajuće naknade; ističe činjenicu da je barem 32 milijuna hektara zemljišta diljem svijeta bilo dijelom najmanje 886 transnacionalnih zemljišnih pogodbi velikih razmjera te vrste između 2000. i 2013. ⁽¹⁾; naglašava činjenicu da taj broj vjerojatno predstavlja znatno suzdržaniju procjenu točnog broja sklopljenih zemljišnih pogodbi velikih razmjera;

10. poziva Komisiju i države članice da u svojoj politici razvojne pomoći uzimaju u obzir postupke stjecanja zemljišta velikih razmjera koje u zemljama u razvoju, te posebno na afričkom kontinentu, provode investitori iz razvijenih zemalja, a koji utječu na lokalne poljoprivrednike i imaju razoran učinak na žene i djecu, kako bi ih se zaštitilo od osiromašenja, gladi i prisilnog protjerivanja iz njihovih sela i s njihovih zemljišta;

11. naglašava da je ukidanje javnih poticaja za proizvodnju biogoriva iz usjeva i subvencija jedan od načina borbe protiv otimanja zemlje;

12. podsjeća na to da se pojavljuje velika opasnost za lokalne zajednice kad je riječ o sigurnosti opskrbe hranom, opasnosti od premještanja i iseljavanja poljoprivrednika i stočara kada prava na zemljište nisu zaštićena i kada je upravljanje slabo; snažno potiče države članice EU-a da u vezi s tim podupiru nacionalne kapacitete zemalja u razvoju za jačanje vlastitih sustava upravljanja;

13. naglašava činjenicu da se Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima i Međunarodnim paktom o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima priznaje pravo na samoodređenje, koje je definirano kao pravo svih ljudi da slobodno raspolazu svojim prirodnim bogatstvom i resursima i da oba određuju da nikomu ne smiju biti uskraćena vlastita sredstva za uzdržavanje; naglašava u vezi s time da pregovori o zakupu i stjecanju zemljišta velikih razmjera moraju podrazumijevati transparentnost, odgovarajuće i informirano sudjelovanje lokalnih zajednica na koje se odnosi zakup ili otkup zemljišta te odgovornost u upotrebi prihoda koji bi trebali koristiti lokalnom stanovništvu;

14. poziva Komisiju i države članice da preko UN-a ispituju učinak koji takvo stjecanje zemljišta ima na dezertifikaciju poljoprivrednoga zemljišta, na gubitak prava žena na boravak i pristup zemljištu, uz poseban osvrt na neudane žene i one koje su glava obitelji, na sigurnost opskrbe hranom i na njihova sredstva za život i ona njihove djece i uzdržavanih osoba;

15. naglašava da sporazumi o ulaganjima u vezi sa stjecanjem ili zakupom zemljišta velikih razmjera trebaju na odgovarajući način uzeti u obzir pravo trenutanih korisnika zemljišta, kao i prava radnika zaposlenih na poljoprivrednim gospodarstvima; zauzima stajalište da bi obveze ulagača trebalo jasno definirati i da bi one trebale biti izvršive, na primjer uključivanjem mehanizma sankcioniranja u slučajevima nepoštovanja ljudskih prava; smatra da bi sve zemljišne pogodbe trebale uključivati zakonsku obvezu prema kojoj bi se određeni minimalni postotak usjeva trebao prodati na lokalnom tržištu;

Plan ostvarivanja zaštićenih prava na zemljište, što uključuje i prava vlasništva, i održivog upravljanja zemljištem u zemljama u razvoju

16. ističe činjenicu da se u sklopu zemljišne reforme zahtijeva fleksibilnost prilagođena lokalnim, socijalnim i kulturnim uvjetima, kao što su tradicionalni oblici plemenskoga vlasništva, te se ona treba usmjeriti na osnaživanje najugroženijih;

17. ističe činjenicu da supostojanje običajnih zemljišnih režima i nametnutih kolonijalnih modela predstavlja jedan od glavnih uzroka svojstvene nesigurnosti uživanja zemljišta u zemljama u razvoju; naglašava da je u vezi s time nužno prepoznati legitimnost običajnih posjednih aranžmana koji pružaju zakonska prava pojedincima i zajednicama i sprečavaju oduzimanje i zloupotrebu prava na zemljište, koji su posebno rašireni među afričkim zajednicama i brojnim autohtonim stanovništvom Latinske Amerike;

⁽¹⁾ <http://www.landmatrix.org/get-the-idea/global-map-investments/>

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

18. naglašava da zakonsko propisivanje sigurnosti držanja gradskih bespravnih stanara ima znatan utjecaj na ulaganje u stambene jedinice, pri čemu istraživanja pokazuju da se stopa obnove stambenih jedinica povećava za više od 66 %;
19. pozdravlja napredak Ruande ostvaren u pogledu podataka o zemljištu, a koji je omogućio katastarsku uknjižbu svih zemljišta u iznimno kratkim rokovima;
20. upozorava da treba izbjegavati upotrebu jedinstvenog pristupa kako bi se postigla sigurnost uživanja zemljišta; ističe činjenicu da su formalne usluge javne uprave za zemljište najučinkovitije kada se pružaju na lokalnoj razini; zauzima stajalište da učinkovito pružanje zaštićenih prava na zemljište može stoga ovisiti o reformi centraliziranih državnih agencija za zemljište radi prijenosa odgovornosti na lokalne i običajne institucije; smatra da se uknjižba zemljišta tada može poboljšati uvođenjem računalne tehnologije za gruntovnicu i katastarske sustave;
21. podsjeća da je poljoprivreda još uvijek temeljni izvor sredstava za život, sredstava za troškove uzdržavanja i sigurnosti opskrbe hranom za ruralne zajednice; no primjećuje da je ruralno zemljište pod višestrukim pritiscima zbog rasta populacije, prenamjene zemljišta, komercijalnih ulaganja te propadanja okoliša zbog suše, erozije tla i iscrpljivanja zalihe hranjivih tvari, kao i prirodnih katastrofa i sukoba; vjeruje da je u vezi s time osiguranje posjeda zemljišta za ruralne zajednice ključno za postizanje milenijskih razvojnih ciljeva; zauzima stajalište da postoji veliki raspon instrumenata politike koji mogu pomoći u suočavanju s tim izazovima i da ih se treba prilagoditi lokalnim uvjetima;
22. vjeruje da bi vladini dužnosnici najprije trebali identificirati sustave upravljanja i posjeda zemljišta koji već postoje i da bi zatim trebali te sustave nadograditi u korist siromašnih i ugroženih skupina;
23. vjeruje da se decentralizacijom upravljanja zemljištem osnažuju lokalne zajednice i pojedinci te da se svraća pozornost na potrebu iskorjenjivanja korupcijskih praksi koje nameću lokalni čelnici preko pogodbi postignutih sa stranim ulagačima i svih potraživanja na neuknjiženim pojedinačnim zemljišnim česticama;
24. naglašava da bilo kakva promjena u korištenju zemljom može provoditi samo uz slobodan, prethodan i informiran pristanak lokalnih zajednica o kojima je riječ; podsjeća da su autohtonim narodima pruženi određeni oblici zaštite njihovih prava na zemljištu u okviru međunarodnog zakona; u skladu s Deklaracijom UN-a o pravima autohtonih naroda ustraje na tome da države pružaju učinkovite mehanizme za sprečavanje i rješavanje za bilo koju mjeru koja ima za cilj ili prouzročuje otimanje zemljišta, područja ili resursa autohtonih naroda;
25. primjećuje da je ograničen udio zemljišta uknjiženog u Africi (10 %) zabilježen preko zastarjelih neispravnih sustava; ističe činjenicu da je, prema procjenama Svjetske banke ⁽¹⁾, 27 ekonomija koje su modernizirale svoje registre tijekom posljednjih sedam godina smanjilo prosječno vrijeme prijenosa vlasništva nad imovinom na pola, čime se povećala transparentnost, smanjila korupcija i pojednostavnilo prikupljanje prihoda; naglašava da bi uspostava i poboljšanje zemljišnih knjiga u zemljama u razvoju trebali biti prioritet razvojne politike;
26. podsjeća da se sigurnost uživanja posjeda može zaštititi na razne načine ako su jasna prava vlasnika i korisnika zemljišta; podsjeća da se osim uz formalno vlasništvo sigurnost može postići jasnim dugotrajnim ugovorom o najmu ili formalnim priznanjem običajnih prava i neformalnih naselja s pristupačnim i učinkovitim mehanizmom rješavanja sporova; poziva EU da usmjeri potporu prema razvoju kapaciteta i programima izobrazbe u upravljanju zemljištem kako bi se osigurala prava na zemljište za siromašne i ranjive skupine, uključujući pomoću katastarskog mjerenja, registriranja i naporima za opremanje obrazovnih ustanova u zemljama u razvoju;
27. poziva EU da osnaži sposobnost sudova u zemljama u razvoju za učinkovitu primjenu imovinskog prava, za rješavanje prijepora oko zemljišta i ravnjanje izvlaštenjima kao dijelom holističkog pristupa usmjerenog učvršćenju pravosudnih sustava i vladavine prava;

⁽¹⁾ 2012b. Doing Business 2012: Doing Business in a More Transparent World. Washington, DC: World Bank.

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

28. poziva EU da pruži potporu zemljama u razvoju u provođenju njihove zemljišne reforme kako bi se prije svega promicalo sudjelovanje svih zainteresiranih strana te u kombinaciji s programima podizanja razine osviještenosti kako bi se prava svih uključenih strana, osobito siromašnih i ugroženih, poštovala u cijelosti; navodi primjer Madagaskara i lokalnih zemljišnih ureda gdje su jednostavne inicijative na lokalnoj razini uvelike olakšale knjiženje vlasništva nad zemljištem;

29. ističe činjenicu da se zahvaljujući izgradnji dobre fiskalne politike u zemljama u razvoju jačanjem zemljišne uknjižbe i određivanjem funkcije procjene vrijednosti znatno povećava godišnji prihod od zemljišnih transakcija, primjerice u Tajlandu gdje se u razdoblju od deset godina povećao šesterostruko;

30. ističe da formalno priznanje prava na zemljište ženama ne obuhvaća automatski učinkovitu primjenu tih prava; poziva EU da u svojim programima zemljišne reforme posebno obrati pozornost na ranjivost žena u pogledu promjena u obiteljskoj strukturi i razinu do koje žene mogu ostvariti svoja prava te osiguravanje da su u praksi oba supruža upisana u vlasnički list zemljišta;

31. poziva Komisiju i države članice da u svojoj razvojnoj i humanitarnoj politici osiguraju da zemlje u razvoju uvode zakonodavne mjere kojima se promiče jednakost spolova i sprečava diskriminacija u pogledu prava vlasništva koja se temelji na etničkoj pripadnosti, rasi i građanskom statusu te rješava način uklanjanja znatnih socijalnih, političkih i kulturnih ograničenja o stjecanju prava na zemljište;

32. poziva delegacije EU-a u zemljama u razvoju da prate prava žena na zemljište kako bi se osiguralo da se ona ne krše te kako bi se time žene zaštitile od rizika osiromašenja i socijalnog isključenja;

33. poziva EU da pruži potporu naporima zemalja u razvoju za provođenje reformi tržišta najma zemljišta kako bi se siromašnima pružio pristup zemljištu i promicao rast, istodobno izbjegavajući prekomjerna ograničenja na tržištu zakup;

Smještanje prava na zemljište, među kojima i prava vlasništva, u središte razvojne politike EU-a

34. ističe činjenicu da je stjecanje zemljišta velikih razmjera, između ostaloga, izravna posljedica lošeg upravljanja zemljištem u zemljama u razvoju; naglašava da bi se potporom EU-a trebalo doprinijeti izgradnji institucionalnih mogućnosti potrebnih za dodjelu zaštićenih prava na zemljište radi suočavanja s traženjem renti i birokratskom inercijom te s korupcijskim i neodgovornim praksama;

35. pohvaljuje sudjelovanje EU-a u globalnim inicijativama o zemljištu; ističe činjenicu da EU, kao vodeći svjetski razvojni akter, ima sposobnost jačanja svog trenutačno ograničenog pristupa i u smislu područja primjene i u smislu prepoznatljivosti s ciljem rješavanja pitanja posjeda zemljišta;

36. napominje da uz poboljšanje sustava prava vlasništva u zemljama u razvoju, cilj EU-a mora biti osiguravanje pristupa socijalnoj zaštiti i sustavu osiguranja ljudima kako bi zaštitili svoja sredstva za život i svoju imovinu u slučaju katastrofe ili šoka;

37. poziva na primjenu Dobrovoljnih smjernica o odgovornom upravljanju držanjem zemlje, ribarstvom i šumarstvom u kontekstu nacionalne sigurnosti opskrbe hranom;

38. snažno potiče Komisiju da uspostavi jasno utvrđenu proračunsku liniju, uz prijelaz s plana malih razmjera na dugoročnu reformu upravljanja zemljištem s ciljem dovođenja u red posjeda zemljišta;

39. naglašava da će izazov pružanja zaštićenih prava na zemljište raseljenim ljudima i izbjeglicama biti sve veći pod pritiskom klimatskih promjena; snažno potiče EU da u vezi s time poveća svoju pomoć kad je riječ o uvrštenju prava na zemljište u humanitarne i razvojne odgovore na katastrofe i građanske sukobe, pri čemu se u zemljišnoj politici moraju jamčiti zaštićena prava na zemljište raznim etničkim, socijalnim i generacijskim skupinama na jednak način;

Četvrtak, 13. ožujka 2014.

40. poziva Komisiju i države članice da osnažuju žene kad je riječ o njihovim pravima na zemljište i pristupu zemljištu, nasljeđu, pristupu zajmovima i uštedevini u situacijama nakon sukoba, posebno u zemljama u kojima se ženska prava ne ostvaruju zakonski i nisu društveno priznata te u kojima spolno pristrani zakoni, tradicionalni stavovi prema ženama i društvene hijerarhije kojima dominiraju muškarci tvore prepreke pokušajima žena da steknu jednaka i poštena prava; poziva EU da promiče angažman novoosnovane Organizacije UN-a za žene na tom pitanju;

41. pozdravlja Inicijativu za transparentnost u vezi sa zemljištem, koju je pokrenula skupina G8 u lipnju 2013. na temelju Inicijative za transparentnost u ekstraktivnim industrijama i prepoznavanje činjenice da je transparentnost u pogledu vlasništva trgovačkih društava i zemljišta u kombinaciji sa zaštićenim pravom vlasništva i snažnim institucijama ključna za ublažavanje siromaštva; no naglašava da treba povećati napore kako bi se omogućila provedba učinkovite zemljišne reforme;

42. ponovno potvrđuje obvezu EU-a prema smanjenju siromaštva diljem svijeta u kontekstu održiva razvoja i ponavlja da EU treba uvrstiti snažnu sastavnicu o jednakosti spolova u sva područja svoje politike i prakse u odnosima sa zemljama u razvoju ⁽¹⁾;

43. naglašava činjenicu da je potrebno jačanje politike kojom se pristup žena imovini u zemljama u razvoju izjednačava s onime muškaraca; zauzima stajalište da to treba uzeti u obzir u programima za pojedine zemlje i da mora biti popraćeno nužnim mehanizmima za financijsku potporu (kao što su štednja, zajmovi, bespovratna sredstva, mikroizajmovi i osiguranje); vjeruje da će tako ojačana politika dovesti do osnaživanja žena i nevladinih organizacija te će se njome promicati poduzetništvo među ženama; smatra da će se njome unaprijediti znanja žena o pravnim i financijskim mogućnostima, poduprijeti obrazovanje djevojčica, povećati širenje i dostupnost informacija te ustanoviti službe za pravnu pomoć i uspostaviti izobrazba za povećanje razine osviještenosti o jednakosti spolova za pružatelje financijskih usluga;

44. poziva Komisiju i države članice da u svome radu na razvoju aktivno promiču žensko poduzetništvo i prava vlasništva kao dio postupka povećanja neovisnosti žena o njihovim muževima i jačanja gospodarstava njihovih zemalja;

45. podsjeća da je 15. listopada Međunarodni dan seoskih žena i poziva Europsku uniju i države članice da promiču kampanje podizanja razine osviještenosti u zemljama u razvoju;

o

o o

46. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, predsjedniku Svjetske banke, Savezu država jugoistočne Azije (ASEAN), Parlamentarnoj skupštini Europske unije i Latinske Amerike i Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini afričkih, karipskih i pacifičkih zemalja i Europske unije.

⁽¹⁾ SL C 46, 24.2.2006.